

Bosch in Bed

Inleiding

De schilder Jheronimus Bosch maakte schilderijen met allerlei vreemde personages, gebeurtenissen, hij schiep een bizarre droomwereld.

Tussen wakker worden en dromen fantaseren wij zonder dat we erbij nadenken. De beelden komen spontaan, zoals bij de surrealisten (werk van Dali) én bij Jheronimus Bosch. Meestal liggen we in bed als we dromen.

In Den Bosch is er een ziekenhuis dat Jeroen Bosch ziekenhuis heet.

Door medicijnen zien mensen andere dingen, dingen die niet bestaan; dat noemen we hallucinaties.

Bosch is natuurlijk ook gewoon Bos.

Een bos bestaat uit bomen. Een bos is vaak ook het gebied van het onbekende. We weten niet waar we zijn.

In een ziekenhuis zijn we op een andere plek dan thuis, kunnen we in de nacht verdwaald raken als we plots wakker worden.

In het bos zitten natuurlijk ook dieren. Een uil? Een hert?

De Stilte danst Bosch in bed

U gaat met de kinderen kijken naar een voorstelling van Saxofoonkwartet Artvark en dansgezelschap de Stilte. Die in hechte samenwerking een muziektheatervoorstelling brengen, waarin de fantasie van Jheronimus Bosch in klank en beeld tot leven komt. Prachtige dans, meeslepende muziek en ongelooflijke gebeurtenissen staan garant voor een zinderende theaterervaring.

Ter introductie van het gezelschap de Stilte kunt u het volgende filmpje bekijken:

<http://www.youtube.com/watch?v=iB230SD0P4g>

We wensen jullie veel plezier bij de voorstelling!

Wij gaan ervan uit dat u, voor uw bezoek, de kinderen heeft ingelicht over het gedrag in een theater.

Het gesprek na het zien van de voorstelling

Na het zien van de voorstelling is het belangrijk om met de kinderen over de voorstelling te praten. Op deze wijze leren de kinderen hun eigen ervaringen, ideeën en emoties te verwoorden en te delen met elkaar.

Er zijn 2 manieren waarop het nagesprek gevoerd kan worden.

1. De leerkracht als vragensteller; met de hele groep
2. De kinderen als vragensteller; in groepjes.

1 - Het gesprek kan gevoerd worden aan de hand van open vragen die meerdere antwoorden kennen. Stel vragen als:

- Wat heb je gezien? Wat is je opgevallen?
- Waar deed de voorstelling je aan denken? Welke beelden krijg je bij het zien van deze voorstelling? Heb je een verhaal kunnen (herkennen) ontdekken?
- Welke personages heb je gezien? Hoe gingen die personages met elkaar om?
- Kun je de sfeer beschrijven van de voorstelling? Welke gevoelens speelden een rol? Kun je dat uitleggen?
- Wat is de rol van de muziek(keuzes) in deze voorstelling? Wat viel je daarin op?
- Kun je uitleggen waarom de voorstelling Bosch in bed heet?
- Wat denk je dat er allemaal komt kijken bij het maken van een voorstelling? Wie werken er aan mee? Wat zijn jullie ideeën erover?
- Welke inspiratiebronnen zou de choreograaf gebruikt hebben? Hoe zag je die terug?

2 - Alle kinderen kruipen in de huid van een journalist. Alleen, klassikaal of in kleine groepjes worden vragen bedacht die te maken hebben met de voorstelling. Wat wil je weten van de ander na het zien van de voorstelling?

De leerkracht heeft een begeleidende rol bij het formuleren van gevarieerde en uiteenlopende vragen. Vervolgens wordt de groep in tweeën verdeeld. De ene helft kruipt in de huid van journalist die enkele minuten de tijd krijgt om de andere helft te bevragen. Daarna wordt er van rol gewisseld. Tot slot worden de bevindingen plenair uitgewisseld.

Opdrachten

Jack Timmermans heeft zich laten inspireren door het werk van Jeroen Bosch. Door het kijken naar zijn wonderlijke, vreemde, associatieve en fantasievolle schilderijen. Door in te leven, te beleven, te associëren en fantasie te gebruiken wordt de wereld groter en vertrouwd. Er ontstaat een bredere en creatievere kijk op de wereld van alledag.

Na het gesprek kunt u gezamenlijk de volgende opdrachten doen met de kinderen. Het doel van deze opdrachten is, dat kinderen al onderzoekend en spelenderwijs inzicht krijgen in het creatief proces van de maker.

Ze kruipen in de huid van “de maker” en komen door middel van associëren in verschillende werelden terecht en ontdekken de verschillende stappen die nodig zijn om die werelden vorm te geven.

informatie en instructie voor de leerkracht.

de opdracht

Opdracht 1: The big picture

YouTube: [Creatief Proces en Vrijheid](#)

Jack Timmermans, artistiek directeur en choreograaf van dansgezelschap de Stille.

Bekijk gezamenlijk het filmpje op het digibord of pc.

Neem even de tijd om kinderen te laten verwoorden, in een kort gesprek wat ze hebben gezien en gehoord. Wat valt hen op?

Opdracht 2a: Woordweb

Leg 5 grote vellen papier met stiften verspreid in het klaslokaal. Verdeel de kinderen in groepjes eromheen. Schrijf in het midden op het vel de titel van de voorstelling.

Iedere groep maakt een woordweb. Om de beurt schrijft ieder een woord op dat met de voorstelling te maken heeft. Hang het woordweb op in de klas.

Opdracht 2b: Associëren

...in woord

Sta samen in de kring. Bekijk de woordwebben en kies gezamenlijk één woord. Dat woord is het startpunt, de kop van de slang.

Bij de eerste associatieopdracht gaan de kinderen in woorden associëren op het startwoord, om de beurt, de kring rond. In een hoog tempo. Denk niet te lang na. Woorden mogen niet dubbel gezegd worden.

Om grote gedachten sprongen te kunnen maken en in onze fantasie verschillende werelden te bezoeken, gaan we bij herhaling van de opdracht niet meer verder associëren op het startwoord, maar op het laatste woord dat gezegd is. Er wordt geassocieerd op het laatste woord van de buur. Niet te lang nadenken! Zeg het eerste woord dat in je opkomt

Bijvoorbeeld: boom, hout, zagen, pleister, knie, lichaam, rennen, zitten, vliegtuig, vakantie, water

...in beweging

Sta samen in de kring. Bekijk de woordwebben en kies gezamenlijk één woord. Dat woord is het uitgangspunt om in beweging te komen.

Bij deze associatieopdracht gaan de kinderen in beweging associëren op het startwoord. Ieder bedenkt een beweging passend bij het gekozen woord. Om de beurt wordt het geassocieerde woord gezegd en de beweging voorgedaan terwijl de anderen de beweging kopiëren. Houd het tempo, waarin de kinderen elkaar opvolgen, hoog.

Bij herhaling van de opdracht kan er met intonatie gewerkt worden. De wijze waarop het woord gezegd wordt, is ook van invloed op de beweging.

In plaats van een woord kan ook een houding of beweging uit de voorstelling genomen worden als startpunt, als kop van de slang.

...Verklanken

Kies gezamenlijk op basis van de vorige opdracht een tweetal bewegingen uit.

Bespreek gezamenlijk op welke manieren deze bewegingen verklankt worden. Wordt daarvoor de stem ingezet? Ritmes die worden voortgebracht met het lichaam als instrument? Of hulpmiddelen uit de klas (muziekinstrumentjes, bestaand of zelf bedacht)?

Verdeel de kinderen in tweetallen en laat hen op elkaar reageren waarbij ze experimenteren met verschillende verklankingswijzen.

Opdracht 3: Werelden

Verdeel de kinderen in groepen. Iedere groep gaat een korte presentatie maken waarbij ze zich laten inspireren door een woordweb.

Stap 1: Iedere groep kiest een woord dat als uitgangspunt wordt gebruikt.

Stap 2: Associeer in woord met de eigen groep.

Stap 3: Kies uit dit associatierondje minimaal 4 woorden uit.

Stap 4: Bedenk gezamenlijk hoe deze woorden in beweging gebracht kunnen worden en verklankt.

Stap 5: Spreek een volgorde af met een duidelijk begin en einde.

Stap 6: Maak praktische afspraken die gaan over:

Rolverdeling danser en muzikant, opstelling en eventueel locatie in de klas of in de school.

Opdracht 4: Presentatie

De groepen presenteren om de beurt.

In een nagesprek worden aan de hand van open vragen de ervaringen van de kijkers besproken

- Wat heb je gezien? Wat is je opgevallen?
- Waar doet de presentatie je aan denken? Kun je een titel bedenken?
- Wat vond je van de gekozen locatie, welke sferische beelden riep die op.

Opdracht 5: Reflectie

In opdracht 1 hebben de kinderen het YouTube filmpje bekeken van Jack Timmermans. Bekijk eventueel samen met de kinderen het filmpje nog een keer.

Tijdens de opdrachten zijn de kinderen in de huid gekropen van “de maker”. Kunnen de kinderen een relatie leggen tussen hetgeen Jack beschrijft m.b.t. zijn werkwijze, de voorstelling en de eigen ervaringen tijdens de opdrachten?

Contact afdeling educatie

Luydgarde Rijnen - Huiskamp
luydgarde@destilte.nl

Marinka Korff
marinka@destilte.nl